

Gorazd Janko

Športna vzgoja na Biotehniški fakulteti v Ljubljani s poudarkom na pohodništvu in jahanju

Izvleček

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani imata športna programa Pohodništvo in Jahanje posebno vlogo. Ni naključje, da so programi, ki se izvajajo v naravi, glede na naravo študija med študenti najbolj priljubljeni.

Če športna vzgoja ne bi bila obvezna obšolska dejavnost, športni pedagogi ne bi imeli možnosti navdušiti tako velikega števila študentov za hojo v hribe in jahanje konj. V obeh programih je poudarek na aktivnem spoznavanju in uživanju narave ter njenem ohranjanju. Programa obiskujejo študentje različnih smeri študija, različnih fakultet in se tako družijo na manj formalen način. Med njimi se stekajo pristne vezi, ki se razvijajo v prijateljstva in spoštovanje različnosti.

Ključne besede: obvezna obšolska dejavnost, pohodništvo, jahanje, aktivno uživanje v naravi, prijateljstvo, spoštovanje različnosti.

Physical education at the Biotechnical faculty in Ljubljana, where hiking and horse riding have an important role

Abstract

At the Biotechnical Faculty University in Ljubljana the sport programs Hiking and Riding have a special role. It is not a coincidence that the programs, which are carried out in nature, based on the nature of the study, are the most favorite among the students.

If physical education was not an obligatory extra-curricular activity, sports teachers would not have the possibility to enthuse such a large amount of students about walking on mountains and riding horses. In both programs the emphasis is on active study and enjoyment of nature and preservation of it. The programs are attended by students of different study courses, different faculties and in doing so, socialize in a less formal way. Real connections are made between them, which grow into friendships and respect for diversity.

Keywords: obligatory extra-curricular activity, hiking, riding, active enjoyment of nature, friendships, respect for diversity.

■ Uvod

Na Biotehniški fakulteti se je daljnega študijskega leta 1969/70 uvedla obvezna športna vzgoja. Začetki so bili bolj skromni, z manjšim številom vadečih, vadba pa je potekala ločeno po spolih. Do leta 1978/79 se obseg vključenih študentov v programe ni bistveno povečal, se pa je tega leta uvedla športna vzgoja še za 1. letnike. Glede na večje število udeležencev v vedno bolj pestrih programih je bilo potrebno zaposliti nove pedagoge, ki so pokrivali nekaj čez dva tisoč študentov na tedenskih vadbah. Takrat so bili zaposleni trije predavatelji. Od študijskega leta 2005/06, ko se je začelo z uvedbo bolonjskega študija, sta bila šport in še posebej športna vzgoja v nemilosti vodstva Univerze v Ljubljani, zato je število vadečih na fakultetnih športnih programih drastično upadlo. Podobna usoda je doletela tudi Biotehniško fakulteto.

V študijskem letu 2010/11 smo s sklepom senata BF spet uvedli športno vzgojo kot obvezno obšolsko dejavnost za vse 1. letnike tako na visokošolskih kot univerzitetnih smereh študija. Program obsega 60 ur vadbe letno brez kreditov in se ga udeležuje cca. 800 študentov na študijsko leto. Opravljena športna vzgoja je pogoj za vpis v tretji letnik. Programi so zelo pestri in se izvajajo v športnih dvoranh, bazenih in v naravi.

Leta 2012/13 smo uvedli še izbirni kreditno ovrednoten predmet športne vzgoje, ki ga vsako leto vpiše še okoli 60 študentov. Ti programi so bolj poglobljeni in študentom omogočajo podrobno spoznavanje določenih športov.

Vse od začetka ustanovitve Centra za univerzitetni šport, ki se je preimenoval v Center obšolskih dejavnosti, priznavamo tudi njihove obšolske kreditno ovrednotene programe.

■ Pohodništvo

Pohodništvo je prepoznaven program fakultete, ki se izvaja kot dodatna ponudba študentom na vseh programih in kot samostojna izbira programa. Dva pohoda v sredogorje sta obvezna tudi na vseh programih kreditno ovrednotenega izbirnega predmeta. Letno organiziramo sedem pohodov v sredogorje (Krim, Slavnik, Snežnik, Stol, Velika planina, Slivnica, Nanos), vsako soboto v času predavanj pa poteka pohod na Šmarno goro. Vsi pohodi so del športnih programov na BF že celih dvajset let. V tem času se je pohodov na Šmarno goro letno udeleževalo od 85 do 400 udeležencev, ki so se povzpeli 270 do 2500-krat, odvisno od že v prispevku omenjene uvedbe bolonjskega izobraževanja. Pohodi v sredogorje so zelo obiskani, saj se vsakega udeleži preko 100 študentov.

Ker se pohodov praviloma udeležujejo isti študenti, imamo možnost podati in utrditi veliko informacij o pravilni hoji, ki bo stalnica v vseh življenjskih obdobjih. Informiramo jih, da mora biti hoja ekonomična glede na porabljeno energijo (drža telesa, premikanje nog, postavljanje stopal, spremljava z rokami, hitrost hoje). Poudarek je tudi na pravilni izbiri obutve, vplivu hoje na organizem, o hidraciji in o lepem odnosu do narave.

V program pohodništva na BF so se zadnja leta na UL vključile tudi ostale fakultete s svojimi predavatelji (FS, FFA, FGG, FKKT, PEF) in ga tako skupaj promoviramo med študenti. Tradicionalno imamo med božičem in novim letom nočni pohod na Šmarno goro, ki se ga je letos udeležilo 79 študentov. Opažamo, da je tudi med študenti, kot pri večini Slovencev, veliko interesa za hojo po hribih. Če športna vzgoja ne bi bila obvezna, ne bi imeli možnosti navdušiti tako velikega števila študentov za pohodništvo.

Tradicionalni sobotni pohod na Šmarno goro (foto: Gorazd Janko).

Pohod na Stol (foto: Gorazd Janko).

Tabela 1

Obisk študentov na programu pohodništvo – Šmarna gora – po letih (skupaj več fakultet)

Študijsko leto	Status športne vzgoje	Število študentov	Število obiskov	Povprečno število študentov na pohodu
2004/2005	Športna vzgoja je obvezna v vseh letnikih	417	2516	100
2007/2008	Športna vzgoja je obvezna samo v 3. in 4. letnikih	86	273	11
1010/2011	Športna vzgoja je obvezna v 1. letnikih	443	2130	85
2017/2018	Športna vzgoja je obvezna v 1. letnikih in priznana kot izbirni predmet ŠV	390	1284	51

Tabela 2

Obisk študentov na programu pohodništvo – sredogorje – po letih (skupaj več fakultet)

Študijsko leto	Status športne vzgoje	Število študentov	Število obiskov	Povprečno število študentov na pohodu
2004/2005	Športna vzgoja je obvezna v vseh letnikih	163	435	62
2007/2008	Športna vzgoja je obvezna samo v 3. in 4. letnikih	47	173	25
1010/2011	Športna vzgoja je obvezna v 1. letnikih	126	412	59
2017/2018	Športna vzgoja je obvezna v 1. letnikih in priznana kot izbirni predmet ŠV	217	846	120

■ Jahanje

Jahanje je športni program, ki smo ga uvedli v študijskem letu 2010/11. Je edinstven program na UL, ki na takšen način v državi vključuje lipicanskega konja v izobraževalni proces študentov. Na to smo zelo ponosni. Izvajamo ga na PRC za konjerejo na Krumperku pri Domžalah. Tudi jahanje se izvaja na obvezni športni vzgoji in kot eden od programov na izbirnem kreditno ovrednotenem predmetu športne vzgoje. Programa se razlikujeta po številu praktičnih vaj. Na obveznem predmetu je 12 ur, na izbirnem pa 20 ur jahanja. Oboji imajo najprej teoretično izobraževanje s področja konjeništv, kjer se seznanijo z osnovnimi zakonitostmi jahalnega športa, varnim delom s konjem ter osnovnimi informacijami o reji in vzreji konj. Na praktičnih vajah se obravnava varen in pravičen pristop konju, vodenje konja in priprava na ježo. Ta znanja so predpogoj za nadaljnje delo v okviru šole jahanja. Tako kot konja pripravijo za uro jahanja, zanj poskrbijo tudi po vadbi.

Ko so te veščine usvojene, začnejo s tretjim delom, kjer poteka učenje jahalnih veščin. Poudarek je na klasični šoli jahanja, predvsem v dresurnem jahanju. Če se najdejo kandidati, ki se zanimajo za preskakovanje ovir, jim tudi ustrezemo. Program sledi programu Slovenske konjeniške akademije. Študenti lahko na koncu programa opravljajo tudi izpit za Jahač I in Jahač II.

Foto: Peter Dragan.

Ker so prijavljeni študentje z različnim predznanjem, jih razporedimo v štiri težavnostne skupine. Od tistih, ki se z jahanjem srečajo prvič, do tistih, ki v jahalnem športu dosegajo tudi vrhunske rezultate. Takšna razporeditev omogoča, da na posamezni uri jahanja študenti odnesejo največ. V skupini so največ štirje jahači, največkrat pa samo dva.

Pri programu imajo študenti možnost prilagoditve urnika ostalim obveznostim pri študiju in si tako izberejo uro in dan, ki jim najbolj ustreza. Velikokrat ure opravljajo tudi med vikendom. Izbirni predmet obiskujejo tudi študenti drugih fakultet UL v okviru 5 % splo-

šne izbirnosti, med njimi se tako stkejo številna prijateljstva. Veliko jih po opravljenih vajah nadaljuje z urjenjem v veščinah jahanja, vključujejo se v različne programe, in sicer tudi v Promocijsko skupino jahačev, s katero se predstavljamo ob različnih prireditvah po vsej Sloveniji. Letno je v programu 25 študentov prvega letnika in do 10 na izbirnem predmetu s fakultet UL.

Foto: Peter Dragan.

■ Sklep

Če je športna vzgoja na fakultetah na nek način obvezna (kot npr. obvezna občštudijska dejavnost brez kreditov ali kot izbirni predmet s krediti), se programov Pohodništva in Jahanja udeležuje veliko število študentov. Med bodočimi intelektualci želimo spodbuditi pozitiven odnos do narave ter aktivno preživljanje prostega časa v njej. Tradicija športnih aktivnosti v naravi je med Slovenci zelo priljubljena. Da bi se ta tradicija prenašala tudi na bodoče rodove, je potrebno te športne aktivnosti spodbujati na vseh stopnjah izobraževanja.

■ Literatura

1. Janko, G. (2014). 50 let športa na UL, Biotehniška fakulteta. *Univerzitetni šport*, 6(6), str. 28–29.
2. Plešnar, I., Bratuž, J., Janko, G. (2010). Analiza organizirane športne vadbe na Univerzi v Ljubljani v študijskih letih 2006/07 do 2009/10. *Univerzitetni šport*, 3(3), str. 6–7.
3. Žgajnar, J., Janko, G. (2015). Programi jahanja na Biotehniški fakulteti, *Univerzitetni šport*, 8, str. 29–31.

Predavatelj Gorazd Janko, prof. šp. vzg.
Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
gorazd.janko@bf.uni-lj.si